

kinek. Többet csak azok kapnak, akik a várható időn belül elhalnak, ezt a többlételetet azonban azon tagoknak kell viselni, akiknek a sors hosszabb élettartamot adott.

Ez a kockázat, vagyis az időelőtti halál eshetősége teszi becsessé mindenkire nézve a jóléti intézményeket, mert ha az élettartam bizonytalansága megszűnne, akkor a jövőnek intézményes biztosítása is lehetlenné válnék.

Ha mindenkiről tudni lehetne meddig él, illetve ha azt mindenki tudná, akkor semmiféle társaság nem akadna azoknak az embereknek felvételére, akik a biztosított tőkét nem tudnák befizetni, mert nem akadnának olyanok, akik ezt a hiányt pótolni hajlandók volnának, mert hisz akkor csak a takarékoság elvén alapuló tekegyüjtésnek volna értelme.

Igy azonban, habár minden emberben meg van a hosszú életnek reménye, azt is tudja mindenki, hogy ezen számítását a véletlen minden pillanatban keresztülhuzhatja, tehát mindenki érzi annak a szükségét, hogy kölcsönös támogatás révén szerezzék meg magának *biztosan* azt, amire egymaga nem vállalkozhatik, mert a jövő bizonytalansága arra képtelenné teszi.

Minden társulásnak alapelve az, hogy tagjai egymással szemben kölcsönösen kötelezettségeket vállalnak bizonyos irányban. A hozzájárulásnak pedig mindenkor abban az arányban kell történnie, amilyen arány a vállalt kötelezettségeknek megfelel. Ha az elosztás tévesen történt, vagy elégtelen, akkor a társulók elsőrendű érdeke ezt a hibát azonnal kiegyenlíteni, mert a halogatás végeredményében annál súlyosabb következményekkel jár, mennél később történik az egyensúly helyreállítása. Egyesületünk tagjainak ez az érdeke és ezt kell mindig szem előtt tartaniok, ha azt akarják, hogy továbbra is eddigi áldásos működésünket folytathassuk.

Arra joggal senki sem hivatkozhatik, hogy ő mennyit fizetett be, hanem mindenkinek csak azt kell mérlegelnie, hogy a teljesített befizetések fedezik-e azokat a kedvezményeket, melyeket alapszabályszerűen nyújtani kell az intézetnek, mert ez szabja meg mindig a hozzájárulás nagyságát, és mert mindenki annyit köteles befizetni, mint amennyi szükséges a kilátásba helyezett kedvezmények fedezetére.

Az eltelt tíz év még nem lehetett eredményeiben irányadó a fejlődésre, mert épen ez volt az idő arra, hogy részben a tapasztalatlanság hibáit, részben pedig az ezrei járó helytelenségeket kiküszöböljék. Amilyen kedvezőtlen volt a helyzet kezdetben az ellenőrzés nélkül beléptetett tagoknak hiányos egészségi állapota miatt, úgy javul az most már évről-évre azért, hogy ezt a terhet lassan elveszti intézetünk a bekövetkezett elhalálozások folytán. Az igaz, hogy ezzel azoknak kellett szenvedni, akik életben vannak, de mert ez minden alakulásnál elkerülhetetlen és csak átmeneti dolog, nagyobb jelentőséget nem szabad neki tulajdonítani.

A selejtes elemnek kihalásával napról-napra erősödik intézetünk, mert az újonnan belépő tagoknak egészségi állapotáról orvosi vizsgálattal győződünk meg, tehát oly pótlást kapunk, mely az esélyeket a legkedvezőbbé átalakítja.

Ha pedig ez az átalakulás befejeződik, akkor a halálesetek is megmaradnak azon határok között, melyek annak a lehetőségét helyezik kilátásba, hogy a halandóság szünetelése folytán, a halálozási járulékok fizetése is ritkábban fogja terhelni a tagokat, tehát még az eddigi hozzájárulásnál is kevesebb lesz az egyesek által viselendő teher.

Mindezt azért bocsátottuk előre, hogy tagjaink megértve intézetünk hivatását, kicsinyes okokból ne álljanak fejlődésnek útjába, hanem saját jól felfogott érdekekben oda törekedjenek, hogy mennél többen csatlakozzanak ahhoz a munkához, melyet azoknak az érdekében végezzünk, akik nem tudják jövőjüket biztosítani és rászorulnak arra, hogy társadalmi uton biztosítsák maguknak azt, a mire egymagukban képtelenek.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények:

1. Az egyesület minden tagja neje halála esetén 400 kor. segélyben részesül.

2. A tag halála esetén annak kedvezményezettje, ha a tag az A) csoportba tartozott 2000 kor.

" " " a B) " " 1200 "

" " " C) " " 1000 "

" " " D) " " 600 "

baleset folytán beállott halál esetén,

ha a tag az A) csoportba tartozott 3000 kor.

" " " a B) " " 2000 "

" " " C) " " 1500 "

" " " D) " " 1000 "

végkielégítésben részesül.

3. Teljes munkaképtelenség esetén 15 évi tagság után a tag

ha az A) csoportba tartozott 2000 kor.

" a B) " " 1200 "

" " C) " " 1000 "

" " D) " " 600 "

végkielégítésre jogosult.

4. Minden tag 3 hónapnál tovább terjedő betegség esetén 40-60 korona betegségre és balesetből kifolyó sérülés esetén, a sérült nagysága szerint, 200 koronáig terjedő baleset segélyre jogosult.

5. Husz évi tagság után a tagok 300 koronától 500 koronáig terjedő előleget kapnak.

6. A tagok ugy peres, mint perenkívüli ügyekben az egyesület ügyésze által a készkiadások megtérítése ellenében képviselteknek.

7. Az egyesület közlönye minden tagnak díjtalanul jár.

8. A tagok alapszabályszerű biztosíték mellett a „Kitartás Takaré- és Hitelszövetkezet”-től kölcsönt vehetnek igénybe.

Minden baleset, annak megtörténte után azonnal, de legkésőbb 48 óra alatt az egyesület vezetőségénél okvetlen bejelentendő.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek:

Lapunk 5. sz. kimutatott segélyösszeg
257.500 K.

Újabb segélyek:

525. Nagy János... 400 K
590. Cseh János... 1000 K
1809. Klész Márton... 400 K

Balesetsegélyek:

Lapunk 5. sz. kimutatott segélyösszeg
55.961'93 K.

Hogyan szöktem meg a ksod vezérigazgatói székéből?

(Hive). A kassa-oderbergi vasutnál történt előléptetések névsorát olvasva, leborultam a nemzet nagysága előtt. Ez egy vasut, mely nekem 105 percentre imponál. Összes földrajzi ismereteim a kassa-oderbergi vasutat illetőleg odáig terjedtek, hogy Kassát Oderberggel együtt köti össze és hogy valóságosan igazgatják. De mennyire igazgatják! Annyi vezér, alvezér, igazgató, aligazgató, helyettes alvezér-igazgató jelölt van a ksodnál, hogy minden bakterra vagy féltucat esik. Akinek az igazgatói cím nem imponál, annak a jellegét, akinek a jelleg nem kell, annak a címet sózzák a nyakába. Egy nyájas hozzáértő barátom megmagyarázta nekem, hogy minden ksod hivatalnok büntetés terhe mellett köteles az igazgatói címet elfogadni. A renitenseket azzal büntetik meg, hogy a vezérigazgatói címet kötelesek mindaddig viselni, míg kegyelemből aligazgató-vezérgyakornok helyettes jelöltté nem avasználják.

Engemet a frász környékezne, ha ilyen kimondhatatlanul előkelő állásba kerülnek. Attól tartottam, hogy jó sorsom a ksod-hoz vezet, tehát elkezdtem az igazgatói címek egyáltalán lehetséges kombinált variációt fenhangon magolni. Nyelvem a nyakatekert szólamoktól megbokrosodott, kiugrott helyéből és csupán az utcai közönség välvettett hajszájával sikerült a ksod vezérigazgatójának ajtaja előtt elcsipnem. Elhithetik nekem, hogy azóta sem tudom az összes létező címetek elsajátítani. Kétségbeesett helyzetemben a dadogók államilag segélyezett tanfolyamára mint nyilvános rendes hallgató akartam beiratkozni. Gyakorlati nyelvpróbát vettem velem és midőn én a ksod igazgatói címet kezdtem ex abrupto eldadogni, minden külön értesítés helyett egyszerűen az utcára mellékeltek ki.

A nagy világ forgatagába tanácstalanul kihe-lyezve réveteg tekintetem egy cézári nyugalommal posztoló rendőr őrszemén akadt meg. Illő tisztelettel közeledtem feléje és kalapomat mély reverenciával emeltem meg. Kérdésére megvesz-kezhék a ksod. vasuthoz címzetes tiszteletbeli vezérgyakornok helyettes aligazgató jelöltté le-endő felvétel iránti kérvényemet illetékes helyen pártolólag előterjeszteni. A rendőr nem sokat teketóriázott velem, hanem a legrövidebb uton az inspekciós rendőrvoshoz terjesztett be, kinek támogató jelentésével minden formalitás elmellőzésével a Lipótmező egyik párnázott külön fülkéjébe helyeztek el. Nem habozom kijelenteni, hogy személyes jelenlétem az akadémikusok emez állami gyülekezetében élénk feltűnést és viharos átalakulást vont maga után. Ha a ksod igazgatói címetek elkezdtem dadogva hadarni minden szem rajtam akadt meg. Végezetül az igazgató, az orvosok, az ápolók mind egyszálíg belebolondultak, a betegek még makk egészségesek lettek nyelvgyakorlataimtól. Bármily jól éreztem is magamat odakint a kitűnő társaságban, miniszteri rendelettel hatályon, azaz az intézetén kívül helyeztek.

Most tehát már másodizben állottam a nagy nyilvánosság bírálata előtt. Nyughatatlan vérem nem hagyott nyugodni. Uraságoktól beszerzett

redingót-ba vágtam magamat, fejemre köcsökalapot, lábamra amerikai sárgacipőt, kezemre kutsehir-kesztyűt huztam és beállítottam a kszod vezérigazgatói előszobába. Nem mondhatnám, hogy olyan barátságosan fogadtak mint a Helvétia kávéházbeli finom barátnőim, kik megjelenésemkor nyakamba borulva sugják a fülembé: Szervusz Pali! A kszod-nál imponáló határozottságot tapasztaltam, mert követelőző fellépésemre a telefonfülkébe akartak becsukni. Sreencsémre fülké igazgatójéleltekkel már tul volt zsufova és én büntetésből a vezérigazgató szobájába kerültem.

Meg kell állapítanom, hogy a fényesen berendezett helyiség várakozásomat meghaladta. Egy pillanat leforgása alatt annyira otthonosnak éreztem magamat, mintha az állást és a szobát direkt nekem tartották volna fenn. Felébredt bennem szunyadó vezérigazgatói tehetségem és elkezdtem vezérigazgatni. Minden kezeműgyébe kerülő pasast alvezérigazgató címzetes jelöltté degradáltam és saját javamra levonandó 50 koronákkal büntettem meg. Rövid órák alatt központi gyűjtőpénztáramba annyi pénz folyt be, melyből majdnem a vasutat és hitelezőit zsebvághattam volna. De én ezt nem tettem. A vasutat a hitelezőkre, a hitelezőket a vasutára hagytam.

Már éppen el akartam hagyni disztelen szereplésem szinterét, mikor előleges bejelentésre audientián fogadhattam az igazgatók gyülekezetét. Előre kell bocsájtanom, hogy annyian voltak, hogy a Kárpátoktól az Adriáig minden zugot megtöltöttek, királyi pózba vágtam magamat és utólrhetetlen leereszkedéssel hallgattam meg a szónokot. Kérésük oda konkludált, hogy könyörületes szívvvel engedjem el a kirótt alvezérigazgató címzetes jelölt büntetést, melynek ellenében szívesen térítenek meg nekem koponyánként még 50, összesen tehát 550 korona pénz-bírságot. Halálos csendben ragadtam meg a szót. Beszédem következőképen hangzott:

„Kimondhatatlanok tisztelt gyülekezete!

Örömmel jöttem e helyre. A büntetés, melyet az imént volt szerencsém koponyánként Önökre megállapítani, élénk meglepéssel töltött el engemet. Személyes jóvoltom állandó gondoskodásom tárgyát képezi. Ennek érdekében ragadtam meg az első kínáló alkalmat, hogy zsebeikre irányított tekintetemmel saját boldogulását előmozdítsam. Alázatos kérésüket komoly megfontolás tárgyává tettem. Gondoskodni fogok, hogy kéjesük kedvező elintézését nyerjen és hogy én is jól jöjjenek ki vele. Még egyszer köszönöm, hogy e helyen megjelenhettem és legyenek irántam hálásak azért, mert szíves voltam Önöket fogadni. Kérésük jó kezében van, az elintézésel mindannyian meg leszünk elégedve.“

A hallgatóság meghatottságából csak percek mulva ocsudott fel. Egyszerre az egész országot betöltő viharos Éljen! Abcug! Le vele!, Ki vele!, Fel vele! kiáltások hangzottak el. Alig palástolhatom el azt a felemelő érzést, mely a jelenet hatása alatt egész lényemet betöltötte. Mindannyian zokogásba fultunk bele az elérzékenyléstől. Én határozott férfi akartam maradni, de nilusi krokodillá váltam, mert Niagara zuhatagként patakzott szememből a kiömlő könnyár.

Nagysokára feloszlott a gyülekezet és én is eloszolhattam. Alig, hogy a legutolsó tisztelgő is elporladt a világban: csomagjaim hátrahagyásával megléptem a balfenéken. Ilyen kredőben sem voltam soha életemben, mint mikor vezérigazgattam! Örültem a szereplés végének. Valaki azon kérdést intézte hozzám, hogyan tett szett a vasutvezérigazgatás? Mire én azt feleltem:

„Na hallja! Az egy multság? Az egy indóház, bolondház, teaház, színház! Mondtam, hogy ne izéljen, mert a hideg ráz, mit magyaráz?“

Aki nem hiszi, csinálja utánam.

A munkások fegyelmi bírósága.

Az 1907. évi szolgálati szabályzattal életbe léptetett fegyelmi eljárás ellen már eddig is annyi kifogás merült fel, hogy a szabályzatnak az a része tökéletesen megérett az átdolgozásra nemcsak formai tekintetben, hanem az egész fegyelmi eljárás rendjére nézve.

Az egész szolgálati szabályzatnak ez a legzavarosabb része, amelyből nem ismerheti ki magát teljesen sem a vádlott, sem a védő, sem a bíró, sem maga a vádat emelő felsőbb-ség. Valószínűleg a gyakorlatban maga ennek a fegyelmi eljárásnak a megalkotója sem tudná az egyes szakaszokat alkalmazni.

Egyrészt az a rendszertelenség, mely a fegyelmi eljárás egész szabályzását jellemzi, másrészt pedig az a csaknem céltalanság jellegű kapkodás, amely szinte mesterségesen össze zavarja a büntető jogelveket a büntető törvénykönyv különböző szakaszaival, az esküdtzéki intézményt a vasuti szolgálattal s e mellett még határvonalat sem képes felállítani a mulasztások és szolgálati vétségek között, legalább is azt mutatja, hogy az egész fegyelmi eljárást olyan szobatudós állította össze, akinek formailag meglehetett ugyan a jogi képesítése, de jogérzéke egy jótányi sem volt.

Különösen szembeszökő ez a jogérzékihiány a munkásokra nézve érvényes fegyelmi eljárás szabályozásánál, amely ezekre az alkalmazottakra nézve külön fegyelmi bíróság szervezését rendel el s ennek a hatáskörét olyan korlátozással szabja meg, hogy az a hozzá utalt fegyelmi ügyekben csak felmentő, vagy az elbocsátást kimondó ítéletet hozhat.

Semmi elfogadható ok nem tette szükségessé, hogy a munkások szolgálati vétsége más formában torlássék meg, mint a többi alkalmazotté. Nem tette szükségessé pedig főként azért, mert a vasuti szolgálatban a munkások által elkövetett szolgálati vétségek éppen olyan természetűek, mint a milyen szolgálati vétségeket bármely más alkalmazott elkövet, tehát a megtorlás formája s a büntetés neme sem lehet más s így merőben fölösleges is volt a munkások fegyelmi ügyek tárgyalására külön fegyelmi bíróságokat szervezni.

A munkások követelték ugyan egy időben, hogy az ő szolgálatból való elbocsátásuk ne legyen főnöki szeszélyek szerint rövid uton kimondható, hanem fegyelmi eljárás során erre hivatott bíróság ítéljen az elbocsátási esetekben is s hogy ennek a fegyelmi bíróságnak a munkások közül is legyenek tagjai, de hiszen a vasuti felsőbb-séget az egyoldalú szempontból előadott kívánság még sem kötelezte arra, hogy azt minden megfontolás és mérlegelés nélkül betűszerinti értelemben teljesítse s amikor fegyelmi eljárást kodifikál, szintén csak annyira terjeszkedjék ki, hogy éppen neve legyen a gyerekeknek, de a születésében se legyen köszönet.

Ha kutatni akarjuk a külön munkás fegyelmi bíróságok szervezésének az eredetét, minden bizonnal annál az állhumanizmusnál kell kezdenünk, mely annak idején a vasuti felsőbb-séget a munkásokkal szemben még felsőbb rendeletre vezérelte, amely számításba volt kénytelen venni a munkásoknak akkor félelmes erejét, de egész egyenesen még sem mert velük szemben a teljes szabadelvűség terére lépni, hanem kívánságaik formai teljesítésével azok hiányosságait a vasutasra nézve később előnyösnek látszó hézagoknak tekintette.

Ily módon születhetett meg a minden ízében béna munkás fegyelmi bíróság eszméje is. A vasuti felsőbb-ség nem zárkozhatott el azon méltányos kívánság elől, hogy a munkások elbocsátása ne az egyoldalú főnöki szeszélyek alapján történjék, s amikor ezt a kérelmet teljesítette, egyuttal belenyugodott abba, hogy a munkások elbocsátása csak fegyelmi eljárás

után legyen kimondható, s bizonyára abból a felfogásból indult ki, hogy minden fegyelmi ügyben, amely ez elé a bíróság elé kerül, az elbocsátás feltétlenül kimondandó is lesz, mert hiszen csak oly esetek utaltatnak a külön fegyelmi bíróság elé, amelyekben a vétség természeténél fogva a büntetésből való elbocsátás előfeltételei fenforognak.

Erre a felfogásra cáfolt rá a mindennapi élel teljes egészében. Az a vétség, ami p. o. a szolgálati főnök felfogása szerint kell, hogy elbocsátást vonjon maga után, egy harmadik, pártatlan ember előtt s így a külön fegyelmi bíróság tagjai előtt is a tényállás, a bizonyítékok s az enyhítő körülmények mérlegelése után már korántsem az a súlyos természetű szolgálati vétség, amelynek elbocsátás lehet a büntetése, de mégis vétség, amely megtorlást kíván, de a külön fegyelmi bíróság nem mondhatván ki más büntetést az elbocsátásnál, vagy igaztalanul sújtja ezzel a vádlottat, vagy érdemtellenül azt felmenteni.

Természetes, hogy ily esetekben legtöbbször felmentő ítélet következik s az a nevetséges helyzet áll elő, hogy az elbocsátásra nem, de valamely enyhébb büntetésre rászolgált munkás a fegyelmi eljárásból minden megtorlás nélkül szabadul ki, mivel az már tulmenne minden jogszokáson, hogy a vádlott, aki az elbocsátás lehetőségének az izgalma kiállotta, a felmentő ítélet után rendi uton sújtassék büntetéssel.

Az a kényszerűség, amely a vasuti felsőbb-séget a munkások fentebb említett kívánságának elfogadására készítette s az a hézagosan, illetve kidolgozatlanul a szolgálati szabályzatba beledobott határozomány, mely a munkásoknak külön fegyelmi bíróságot s a bíróságnak csak felmentő vagy elbocsátó ítélethozatalra terjedő jogot adott, a gyakorlatban ekként boszulja meg magát s azt a hátsó gondolatot, amely ennek a csonka rendelkezésnek indító oka lehetett, így kerüli meg csaknem valamennyi eset, amelynél a külön fegyelmi bíróság emberileg kénytelen a mentő körülményeket is figyelembe venni.

Igaz ugyan, hogy az ellenkező esetekre is tudunk példákat. Égügy előfordul az is, hogy egyik-másik külön fegyelmi bíróság, különösen ha a felsőbb-ség előtt mindenáron loyális érzelmű tagokból áll, akkor is elbocsátó ítéletet hoz, ha az enyhítő körülmények azt nem is teszik egészen indokoltá, de épen abban rejlik az abszolút igaztalanság, hogy közbeneső büntetési fokozatok hiányában a külön fegyelmi bíróság kénytelen vagy felmentő, vagy elbocsátó ítéletet hozni, holott a vádlott sem a felmentő ítéletre, sem az elbocsátásra egyáltalán nem szolgált rá, hanem a vétség valamely közbeneső büntetési fokozattal volna megtorlandó.

Nyilvánvaló, hogy a korlátok közé szorított külön fegyelmi bíróság ily módon nem szolgálja az intézet érdekeit, mert a vasutas felsőbb-ségnek nem lehet a célja, sem az indokolatlan elbocsátás, sem az indokolatlan felmentés, hanem csakis a szolgálati fegyelem fenntartása, de nem szolgálja a munkások érdekeit sem, mert a szolgálati vétségek elbirálásánál nem igazságot szolgáltat, hanem vagy statáriomot tart, vagy a vétséget is büntetlenül hagyja.

De másrészt is sok szó fér ahhoz a felfogáshoz, amely a munkásokat még fegyelmi eljárás tekintetében is kivételesen akarja kezelni, mintegy annak a beigazolásaként, hogy a felsőbb-ség a munkásokat nem tartja ép olyan alkalmazottainak, mint a kinevezett személyzetet.

Ilyen kirívóan szembeötlő megkülönböztetés táplálja a munkások elégedetlenkedését, a többi személyzettel szemben való lekicsinylése a munkásügyeknek szüli a munkások szociális mozgalmait, amelyekből az intézet igazán könynyű szerrel és végleg megszabadulhatna, ha a munkásügyek gondozását helyes szociális érzékkel bíró kezekre bízna, s nem tartana fenn a szolgálati szabályzatban is olyan kivételes rendelkezéseket, amelyeknek épen kivételes volia már magában véve is sérelem.

Most, hogy a szolgálati szabályzat átdolgozásáról komolyabb formában is szó van, azt hisszük nem volt felesleges a külön fegyelmi bíróságok tarthatatlan rendszerére rámutatni s egyben arra hívni fel a felsőbb-ség figyelmét, hogy a fegyelmi eljárás várható újabb szabá-

lyozásánál a munkásoknak a kinevezett személyzettel azonos módon beállítandó kezelése bizonyos megelégedést és közmegnyugvást kellene szereznie az intézetnek is határozott járára válna.

A vasuti személyzet és a posta.

Nem akarunk ez alkalommal a postaregálé azon kivételes és indokolatlan kedvezményére kitérni, mely szerint az államvasutakon szállítási díj megtérítése nélkül továbbítja küldeményeit. Ez a dolog nagyon is belevág az államvasut jövedelmezőségének a kérdésébe. Alkalmilag majd kifejtsük ennek a kedvezésnek gazdasági vonatkozását, tekintettel az államvasut jövedelmének hiányosságára. Mostan csupán azon esetet tesszük felszólalásunk tárgyává, mely szerint a postaküldemények nemcsak postaküldeményekkel, hanem vasuti alkalmazottakkal is kezeltek a vonatoknál.

A postaregálé helytelen értelmezéséből eredt azon meggyökeresedett felfogás, hogy azon vonatoknál, melyeknél a postatovábbítás nem postakocsikban, postaalkalmazottakkal történik: a vasuti alkalmazottakat használják fel a postai kezelés céljára. Minden egyéb okoktól eltekintve, tisztán a *vonatforgalom biztonsága zárja ki annak a lehetőségét, hogy a vonatnál a vonatszemélyzet egyébbel mint vasuti dolgozókkal foglalkozzék.* Annyi aprólékos elintézendő írásbeli munka merül fel egy vonat kísérése közben, mely majdnem kérdésessé teszi a vonat haladásának felügyeletét. Tisztán vasuti szempontból kell minden olyan megterhelést perhorreszkálnunk, mely a vonatszemélyzetet valódi foglalkozásában gátolja.

A postaküldeményeket azonban ennek dacára rábizzák a vonatvezetőkre, kik ilyen formában egyes vonatoknál vasuti és postai szolgálatot is teljesítenek. Alig lehet kétséges előttünk, hogy az ily módon túlterhelt személyzet kötelességét csak részben teljesítheti. Tulajdonképeni foglalkozása mellett a postai megbízásra ideje nem elegendő. Ha dolgát mégis elvégzi, ennek oka abban keresendő, hogy egyik kötelességét sem teljesítheti olyan odaadással, mint amilyent a két fontos szolgálat megkövetel.

De el sem képzelhető, hogy szolgálatát pontosan végezhesse, mert hiszen a postaalkalmazottakat teljesen igénybe veszi a postakezelés körüli tennivaló. Csupán a vasuti alkalmazott van olyan tehetséggel megáldva, hogy a saját szolgálata mellett még a postások szolgálatát is meggyőzhesse? Erre a munkára nem volna szabad vonatvezetőt vagy kezelőt alkalmazni. Ha a postaigazgatóságnak a vasut olyan kedvezményt adott, hogy küldeményeit olyan vonatokkal is továbbíthatja, melynél tulajdonképeni postakocsiban való postai szállítás nem lehetséges, akkor is postaalkalmazottal kellene a levélposta körüli teendőket elláttatni.

A vasuti személyzetnek ugyanazon felelősség terheli a vállát a postaküldemények átvételénél, mint a postaalkalmazottakat. Ez a felelősség anyagi és büntetőjogi. Mindezt a felelősségteljes munkáért azonban semmi néven nevezendő díjazásban nem részesül. A vasutat kell hibáztatnunk, hogy alkalmazottairól annyira sem gondoskodik, hogy óriási felelősséggel járó valószínű munkáért nem követel a postakincstártól díjazást, ellenszolgáltatást. Az egész föld kereségen hiába keresnök ennek a párját, mert még feltevések is komikus, hogy egyik üzem a másikának dolgát tisztán bámulatból ellenszolgáltatás nélkül végezze és alkalmazottait

ennek a munkának díjtalan elvégzésére kötelezze.

Ha a postakincstárnak érdekében áll minden alkalmas vonattal, tehát olyannal is postát szállítani, melynél postakocsiforgalom nem lehetséges, akkor a vasuti közegeknek térítse meg az ezáltal okozott munkatöbbletet. Aminő kicsinyes a postakincstár a fizetés dolgában, oly sikerülten lelkiismeretes abban az esetben, ha a vasuti közeget mulasztás vagy elnézés terheli. Végnélküli szekaturának, vizsgálatnak van azon vasuti közeg kitéve, kinek kezén egy postaszák elveszik, vagy elkallódik. Szó sincsen róla, a posta rendességéhez tartozik, hogy minden postai szállításra feladott küldemény hiányosság nélkül rendeltetési helyére jusson. Ez a közönség és a posta érdeke. De figyelembe kell venni azon körülményeket, melyek mellett egy a vasuti alkalmazott gondjaira bízott postai küldemény mindenféle eshetőségnek van kitéve. A vasuti közeg munkássága és kötelessége főleg nem abban merül ki, hogy a postaszákokat lesse és őrizze. Állomásokon a podgyászkezelés, a vonatforgalom és egyéb kötelességek gyakran abba a helyzetbe hozzák, hogy kénytelen a kocsit elhagyva a postát felügyelet nélkül hagyni. Ha mostan elvész egy zsák, vagy más postai küldemény, jogosan lehet a vasuti alkalmazottat felelősségre vonni? *Vonatvezetőnek vonatoknál mégis csak legfőbb és egyetlen kötelessége a vezetésére bízott vonat akadálytalan és biztos közlekedésével törődni.*

A vasut annáleszei az előadottak dacára számtalan esetben jegyzettek fel olyan vizsgálatokat és indokolatlanul magas büntetéseket, melyet a postának ingyen szállításából előfordult valamely hibából kifolyólag kellett a vasutasoknak elszenvedniök. Ajánlott postai küldemény elveszéséért könyörtelenül előírja a postaigazgatóság az 50 korona kártérítéseket. Ilyen horribilis levonást kell azért eltérni a vasutasnak, mert kényszerűségből nyakába varrják a postakezelést. A vasut maga sokkal liberálisabb alkalmazottainak mulasztásaival, hibáival szemben. A posta garasoskodik mindenütt és mindenben.

Ha a vasutasokat már kötelezik a postaküldeményeknek ingyenes kezelésére, a vasutnak kellene odahatni, hogy alkalmazottait felmenti a felelősség következményei alól. Csupán ezt kellene a vasutigazgatóságnak elrendelnie, azonnal megszűnnék a mai indokolatlanul súlyos és igazságtalan állapot. A postakincstár nem követelhet a vasutasoktól ingyenes szolgálatot. Ingyenes szolgálat mellett pedig csakis a mai viszonyaink mellett írhat elő a postaigazgatóság térítéseket és büntetéseket.

A vasuti alkalmazottak jogosan követelhetnek és követelnek a postakezelésért díjazást. *Rendteleg felelősség terheli őket a postaküldemények átvételével és szolgálatuk mellett olyan munkát is végeztenek velük, melyre jogilag még csak kötelezhetők sem lennének.* Elég ideje áldoztak már a postakincstár oltárán ingyenes szolgálatokkal, ideje, hogy egyszer ezen az állapoton is alaposan változtassunk. Reméljük, hogy a vasutigazgatóság is teljesen a mi véleményünkön van. Az igazgatóságnak kötelessége illetékes helyen a vasutasok érdekében szót emelni. A többségnek kell gondoskodnia arról, hogy személyzete csak olyan munkát végezzen jóváhagyásával másnak, melyért ilendően meg is fizetnek. Manapság keresetéből él az ember, ingyen még a postának sem dolgozik más — mint a vasutas.

A razzia.

Az utóbbi időben mind sűrűbben ismétlődik meg az államvasutaknál a jegyvizsgálatnak azon fajtája, melyet vasuti nyelven razziának neveztek el. A takarékoskodás műdühének ezen legfrissebb hajtása rettenetes sok pénzébe fog még a vasutasoknak kerülni anélkül, hogy az utasok indokolatlan zaklatásából valóságos haszna lenne a vasutnak.

Mert miből is áll tulajdonképen a razzia? Nyolc-tíz razziára termett, defektívtehetséggel agyongyötört finánc-kapacitás alattomosan megrohan egy vonatot. Nemcsak a vonatot, hanem az utasokat is. Minden élőlény vizsgálat alá kerül. Akinek jegye van ép bőrrel menekülhet meg, akinek hiányzik, az valóságos kálváriának van kitéve. A mozgó vonaton sem indokolt az utasok folytonos molesztálása. Az államvasut e tekintetben a budapesti közuti vasut nivójára kezd lesüllyedni, mely vasutnál tudvalevőleg minden utcasarkon egy ellenőr ur tapossa végig az utasok lábait. Az államvasutnál is újabb minden minden vonatnál két-három karszalagos vasutas könyörgi végig a vonatot, a vonat utasait, hogy adják elő jegyeiket. Meglátszik ezeken az embereken, hogy röstelik azt a teendőt, melyet rendőrök végeznek razzia-alakokkal szemben. Az utasok végtelen türelmére vall, hogy szó nélkül alávetik magukat ennek a hivatalos, de indokolatlan szekaturának és nem protestálnak az utazás nyugalma érdekében ellene.

Mozgó vonaton talán még megindokolható a jegyvizsgálat, de mostanában már hiressé kezd válni az utasok fogdosása rendőri, csendőri asszisztentiával a pályaudvar elhagyása előtt. Az e részben követett eljárások ellen első sorban a vasut régi jó hírneve érdekében a leghatározottabban tiltakoznunk kell. Az u. n. razziákon bekerítik és megszállnak minden kijáratot és rendőri támogatás mellett szedik el azt a jegyet, melyet az utastól jog szerint csupán a vonat követelhetnek. Akinél nincsen jegy, azt könyörtelenül lebsárolják, vagy jegyzőkönyvet vesznek fel ellene.

A jegyzőkönyvezés az éjjeli, sőt a hajnali órákba nyúlik bele, addig meg az utasok valószínű előzetes letartóztatást szenvednek el. A razzia rendszeresítése előtt már létezett a vasut, létezni fog ezután is, razzia nélkül is. Ennek semmi más célja nincsen, mint egyeseknek jövedelmet, diétát biztosítani, az utasokat meg elkészeríteni és ok nélkül felingerelni.

Valóban bámulatos leleményességet tud az új pénzügyi regime produkálni, mellyel a vasut jövedelmezőségét soha nem hallott magaslatra emelheti. A jegynélküli utasok annyira okosak, hogy nem fizetik ki mindjárt a kirótt pénzbírságot. Ha tehát a vasut következetes akar önmagához maradni, ezeket az obskurus követeléseket mind per útján fogja behajtani. Behajtja, ha a bíróság szintén honorálja a vasut példanélküli törekvését. Mi azonban azon a véleményen vagyunk, hogy ezek a tömeges perek tömeges peresztéssel fognak járni, mert a bíróság nem fogja minden esetben a károsítási szándékot fennforogva látni. Akkor meg a vasut tisztességesen ráfizet erre az üzletre, mint ahogyan rá is fog fizetni.

Nagyon furcsa gondolkozásra vall, hogy ilyen formában akarják az esetleg előforduló visszaéléseket megszüntetni. Amilyen leleményes a razziát elrendelő hatóság, olyan leleményes az azt megkerülni szándékozó utas is. Minden szabályra azonnal meg van a remedium, melynek segédelmével még a legszigorubb szabály is hatástalanná válik. Egy-két rossz szándéku utas miatt azonban nem lehet egy egész vonat utasait rendőri szekaturának kitérni. Ez ellenkezik a vasut hivatásával, de ellenkezik a vasut tekintélyével is.

Különben is milyen jövedelmeket vesz a vasut a rendőrség vagy csendőrség asszisztentiáját jegyvizsgálatnál igénybe. Közbiztonsági közegek közbelépése csupán akkor indokolt, ha vétség, vagy büntény esete forog fenn. Meg nem váltott jegy megállapítása nálunk Magyarországon egyik deliktum körébe sem tartozik, tehát ma-

guk az asszisztáló közegek lépik át azon határt, melyre hivatásuknál fogva fel vannak hatalmazva. Ha egyik utasnak eszébe jutna ez ellen az eljárás ellen tiltakozni, a kiküldött razzia közegek minden ambíciója hiábavalónak bizonyulna.

A jegyekkel üzött visszaélésnek nem ez a gyökeres orvoslása. Nem vagyunk abban a helyzetben, hogy mi szolgáljunk a razziaó hatóságoknak jó tanáccsal, de van elég egyszerű és hatásos mód és eszköz, mellyel a visszaéléseket a minimumra lehet leszállítani. A vasut érdekében sokkal eredményesebb munkát végeznének a razziaó urak, ha ilyen szabályok vagy eszközök kitalálásán törnék a fejüket minthogy a gyakori razziaóval a vasut tekintélyét csorbítják. A vasutnak az a hivatása, hogy a közönség igényeit szolgálja ki, nem pedig, hogy a legválogatottabb eszközökkel iparkodjék a békés személyforgalmat zavarni és hátráltatni. Ahelyett, hogy a vasut igényeknek az utasok békéjét megőrizni, túlbuzgóságából valóságos ostromállapotot csinál boszuságára az utasoknak és kárára a vasutúgynek. Igaz, így is lehet vasutat igazgatni, de akkor ne menjünk jó példáért nyugatra, elégedjünk meg a magunk viszonyaival, melyek még a legsötétebb Ázsiában is teljes elismerésre tarthatnak számot. Nem hinnők, hogy ezek a nagyszabású razziaó a felsőbbbség jóváhagyásával és egyenes utasítására történnének, mert a felsőbbbség minden-estére jobban vigyáz az intézet jó hírnevére, mintsem hogy ehhez a razziaó komédiához magát odaadná.

Eleget szídják olyanokért a vasutat, melyet jóllelkel elkerülni iparkodunk, minek a jómagunkat ellenségeink szájára, ha annak egyáltalán sem szüksége nem merült fel, sem nem indokolt. A vasut teljesítse hivatását, de ne boszantsa az utasokat. Ha a jegyekkel visszaélnék, találjon módot, mely ezt emberileg kizárja, ha nem tudja megakadályozni rendes uton, razziaókkal sem fog semmire sem menni.

Az automaták.

Manapság az állomásokat el sem lehet képzelni a sok tarka-barka automata nélkül. Ezek az automaták a közönség kényelmét szolgálják, mert olyan apróságokat árúsítanak el — ugyan tisztességesen magas árért — melyeket árusítani állomásokon különben a kis fogyasztás miatt nem volna gazdaságos. Legfőképpen cukorkákat kínálnak az állomási automaták, de vannak olyanok is, melyek gyufát árúsítanak, a test súlyát mérik meg, pályaudvari belépőjegyeket adják el stb.

Elvi szempontból mindenestére dicséret illeti meg a vasut vezetőségét, ha az utazó közönség kényelméről gondoskodik. Az utazás jelenleg már nem luxus dolog, hanem az ország kereskedelmének legfőbb mozgóatója. Többen utaznak szükségéből mint magánszórakozás céljából, tehát mindazt kell az utazó közönségnek nyújtani, mi utazását kellemesebbé teszi, az uton való szükségletét, kényelmét fedezi. Ezért szívesen látjuk az automaták sokaságát az állomások helyiségeiben. Mentül nagyobb az utazási szükséglet, annál több utas van az automaták szolgálatára ráutalva. Csupán az ellen kell felszólalnunk, ahogyan az elárúsító automatákat nálunk kezelik.

A legtöbb automata nem annyira a közönség érdekét, mint inkább tulajdonosának nyereségét szolgálja. Az automaták többnyire a legrosszabb szerkezetűek; hiányos szerkezetük tulajdonosuknak válik hasznára, mert a beledobott pénz fenakadás nélkül befogadják, az árut ellenben akkor adják ki, ha az utasnak véletlenül szerencséje, az automatának pedig adakozó kedve van. Egy szóval az automata

nem tölti be a tisztességes kereskedő szerepét, hanem meg nem engedett hasznot hajt annak, ki szolgálatért ellenszolgáltatással adós marad.

Ezeket az állomási automatákat nem ellenőrizi senki sem. Az állomásokon ugyan meg van bízva valaki a kezeléssel, de hát a kezelőnek busás haszna van abból, ha az automata tisztességtelen üzelmeket üz. Gyakran ideje sincsen a felszólamlásnak valóságát megállapítani annak a személynek, ki az automaták gondozását, kezelését elvállalta. Mert az automaták forgalma vonatforgalom idejében a legnagyobb akkor, mikor az egyéb állomási teendőkkel elfoglalt vasuti személyzet utána sem nézhet a reklamáció hitelességének: a legtöbb felszólalás eredmény nélkül marad. Az apró elveszett huszfillérek évek során át tetemes összeget képviselnek már, melyeket az utazó közönségtől vasuti asszisztenciával vesznek el.

Az automata vállalatok valóságos több jövedelmet huznak abból a pénzösszegeből, melyet az utazó közönségtől rossz szerkezetű automatáikkal elszednek.

Az automata vállalatok ilyen formában nem az utazó közönség érdekeit szolgálják, hanem igen gyakran egyenesen megkárosítják gyanútlan vevőiket. Hiába van az automatára ráírva, hogy abban az esetben, ha a venni szándékolt árut ki nem adja, a pénzt kidobja: az automata akkor működik rendesen, mikor épen kedve tartja. Alig van olyan utas, kit nem ért volna az előadotthoz hasonló boszuság.

A vasuti felsőbbbség bizonyára nagyon ritkán jut abba a helyzetbe, hogy konkrét fejjelentésből kifolyólag az ügyet behatóbb vizsgálat alá vegye. Egy-két huszfilléresért senki sem fogja magának azt a fáradságot venni, hogy érte tollat ragadjon. Csak abban az esetben lehet erről szó, ha ismételtlen ugyanazokkal történik meg hasonló esemény. Ez a vizsgálat és az utána következő orvoslás azonban csupán egy bizonyos helyen lokalizálódik anélkül, hogy ezáltal az egész hálózatra vonatkozó egészségesebb eljárás alapoztatnék meg. Nincsen okunk a vasuti felsőbbbséget az automata visszaéléseket illetőleg, megvádolni, hanem célunk csakis az, hogy egységes kezelés és eljárás statuáltassék az összes állomásokon az utazóközönség érdekében.

A vasuti felsőbbbség minden visszaélést legszigorúbban torol meg, midőn az egy vasuti alkalmazott részéről követetik el, tehát a felsőbbbségnek kell gondoskodnia arról is, hogy engedélyével az állomásokra telepített automatákkal se lehessen visszaélést elkövetni. Magát az automatákat kell felállításuk előtt hozzáértő kiküldötteivel megvizsgáltatni és minden olyan készüléket, mely szerkezeti hibában szenved a forgalom tisztessége érdekében vissza kell utasítani. Időközben is gyakran kellene ellenőrizni az automaták működését, hogy ezáltal minden károsítási lehetőséget azonnal megszüntetni lehessen.

Az automaták legnagyobb hibája abban jelentkezik, hogy a bedobási nyílás a legtöbb szerkezetnél akkor sem záródik le önműködőleg, mikor már áru nincsen a készülékben. Különbösen is jeleznie kellene magának a készüléknek automatikusan azt az esetet, mikor szerkezeti hiba miatt a készülék nem működik helyesen és biztosan. A legtöbb automata akkor is vígan befogadja a feléje nyújtott pénzdarábot, mikor egyáltalán nem szándékozik érte árut kiszolgáltatni. De a pénzt sem adja vissza, mert az

automatáknak is meg van a saját külön jel-szavuk: Was liegt, dass pickt! Végeredményében az utas károsodik, az automata, meg a gazdája ellenben jól jár.

Az ellen is kifogást kell emelnünk, hogy közegészségügyileg senki sem vizsgálja meg azokat az élvezeti cikkeket, melyeket az automaták elárúsítanak. Az a sok mindenféle édesség csekélyebb forgalmu állomásokon néha hónapokig is eláll, míg valaki az automatából megvásárolja. Bizonyára nem egy helyen találhatni olyan cikket, mely nagyobb ellenőrzés mellett az eladásból ki lenne zárva és tisztán az automaták ellenőrizetlen helyzetéből folyik a jelenlegi helyzet, hová azt és olyan dolgot ad a készülék, amilyent az automata társaságok éppen jónak találják elárúsításra beszerezni.

Az állomási automaták kezelése és tartalma tehát nagyobb ellenőrzésre szorul. A vasutnak kötelessége gondoskodni arról, hogy minden üzem, mely jóváhagyásával és beleegyezésével működik területén hivatásának tökéletesen megfeleljen. Az automaták működése és kezelése sok kívánni valót hagy hátra, mit kiküszöbölni a vasut tekintélye és az utazó közönség érdekében halaszthatatlan követelménynek kell feltüntetnünk. Ezért hívjuk fel a vasuti felsőbbbség figyelmét az automatákra és azokkal üzött zavaros üzelmekre. Az állomási vizsgálatok alkalmazás körül kell nézni az automaták között is, akkor majd kevesebb lesz a rosszul működő készülék, de kevesebb lesz az automata jövedelme is. Nekünk nem az a célunk, hogy az automatákat tömésük meg pénzzel, hanem, hogy az utasokat, az utazóközönséget lehetőleg pontosan szolgáljassuk ki.

Tábornok-miniszter?

Azért kellett a cím után kérdőjelet tennünk, mert ujabban már nemcsak a kereskedelmi miniszterium kettéosztásába lettek némelyek szerelmesek, hanem az az idea is kísért, hogy a vasuti miniszterium élére egy tábornok kerül miniszterként s ezt a híresztelést nem tudjuk eléggé megokoltnak tekinteni.

Allitóltag stratégiai okokból maga az uralkodó kívánná, hogy az államvasutak vezetése katonai kézben összpontosuljon, ami ha igaz, legalább is azt jelenti, hogy az udvar az államvasutakkal szemben bizalmatlan s a katonai érdekek szempontjából a vasutat is szívesebben látná a katonai szervezetbe illesztve, mint polgári intézményként.

Katonai szempontból lehet indokolt az udvar illetén feltógása is, de természetesen csak egy esetleges háboru idején. Békés időben azonban a vasut nem az ország fegyveres védelmét, hanem annak iparát és kereskedelmét szolgálja, tehát első sorban is közgazdasági intézmény, amely ezeknek az üzleti érdekeknek köteles megfelelni, amelyek pedig egy-egy katonai hatalmasság eszmekörén teljesen kívül eső fogalmak.

Mivel pedig nemcsak háboru, de még csak mozgósítás sincs állandóan, ellenben üzleti élet van nap-nap mellett, még vitás kérdés sem lehet, hogy a vasut a ritka kivételek vagy az állandó szükséglet szerint köteles-e üzemben és igazgatásában berendezkedni. Katonáék eddig is tulságosan gondozott üzletfelei voltak az államvasutaknak. Jobb, gyorsabb s különösen figyelmesebb kiszolgálásban már akkor sem részesülhetnének, ha csakugyan egy tábornok lenne a vasuti miniszter. Egy-egy nagyobb katonai szállítás vagy hadgyakorlat előkészítése eddig is lázba hozta az egész államvasutat. Lehet, hogy egy mozgósításnál ez a láz annyira fokozódnék, hogy ettől a láztól már most jogosan fél a hadvezetőség s ezt akarja

egy tábornok-miniszter kinevezésével már előre is lehüteni.

Az az egy bizonyos, hogy katoná-miniszter alatt a katonaság teljesen megszűnnék a vasútra nézve félelmes hatalomnak, csak aztán az a kérdés, hogy a hadseregnek ez a hatalomvesztése magának a hadvezetőségnek megérné-e az a kísérletezést, hogy a tábornok-miniszterrel a vasutat mintegy katonai igazgatás alá helyezze csak azért, hogy mozgósítás esetén a vasutasokat csak mérsékelt láz fogja el.

Más eredménye ugyanis egy tábornok vasúti miniszterre leendő kinevezésének egyelőre aligha lehet, sőt a helyzet fonáksága éppen azzal lesz nyilvánvaló, ha ennek a közgazdasági vállalatnak az élére oda tesznek egy tábornokot, tehát a közel százezer vasutasnak fegyelmhez szoktatására egyetlen egy katonát. Mert azt hisszük, hogy ennek elsősorban fegyelmjavító célja akar lenni s erre elég lesz az az egy katoná, aki hébe-korba a kardjára is üthet, hogy a vasutas népet sürgős respektus érzélem fogja el. Más célja már azért sem lehet, mert háboru esetén a vasut szöröstül-böröstül katonai rendelkezés alá kerül s a béke idején való más teendői a vasutnak még azt sem teszik lehetővé, hogy személyzetét a különleges esetekben szükséges katonai fegyelmre egy katoná-miniszter által előzetesen taníttassa ki.

Előre elképzeljük azt a lehetetlen helyzetet, amelybe az a jobb sorsra érdemes tábornok kerül, akit vasúti miniszterre neveznek ki. A minden polgári foglalkozástól eltérő felfogások szerint nevelt s az üzleti életet, annak minden alkalmazottjával együtt lenéző s az embereket angosztályok és számlátrák szerint tekintő katoná saját maga is mennyire meg lesz illetődve, amikor a vasut kereskedelmi és üzleti életének a kellős közepébe bele ül, hogy ő onnan ezt az ördögyszeret kormányozza. S mi minden újdonság fogja lekötni a tábornok-miniszter ur figyelmét, amikor forgalmi, kereskedelmi, távirdai, vontatózó, műhelyi, pályafentartási és építési ügyekben döntenie kell? Az igaz, hogy a polgárminiszterek sem értettek sokat ezekhez a kérdésekhez, de legalább volt némi sejtelmük az üzleti élet szükségleteiről.

A katoná-miniszternek mindenesetre a minőségében is a katonai jellege jut előtérbe. Éveken át elsajátított szokások, a külsőségek hajszolása s az a bizonyos katonai fegyelm lesznek a rugó minden hivatalos intézkedésnek s az a nyomorék kereskedelmi élet, amely így sem tud zöld ágra vergődni, szintén katonai szubordináció alá kerül s még kevésbé lesz képes tovább fejlődni, ha katonai írásrtelem bírálja el az igényeit.

Ez a szerencsétlen idea megint csak egyik bizonyossága annak, hogy az államvasutakat nem kívánják üzleti vállalatnak tekinteni, hanem olyan intézménynek, amely a politikai hullámvérnyek szerint igazodik s olyan érdekeket szolgál, amilyeneket tőle a hatalom követel.

A vasutasoknak személyileg talán nem volna hátránya egy tábornok-miniszter, aki ugyan egyenruhába bujtatná valamennyit, de egyúttal ki is tudná eszközölni, hogy a vasutasok a katonatisztekkel azonos fizetésekben részesüljenek.

Ez azonban csak egyoldalú szempont. Általános nemzetgazdasági érdekek ellentmondanak minden olyan kísérletezésnek, amely a vasutnak és a kereskedelemnek is útját vágna az egészséges fejlődésben. És lehet, hogy ennek dacára, vagy éppen ezért mégis megszületik ez a torz idea és az államvasut előbb csak a miniszter személye révén, később pedig teljes egészében katonai igazgatás alá kerül.

Levél a szerkesztőhöz.

Tisztelt Szerkesztő ur!

Szerkesztő urnak ördöge van. Vagy az ördög bujt szerkesztő urba, vagy szerkesztő ur az ördögbe. Nekem tökéletesen mindegy, hogy szerkesztő ur az ördöggel való társaságban aktív vagy passzív szerepet játszik, én csupán a száraz, való tényállást regisztrálok s mint

ilyen kénytelen vagyok az ördöggel való cimboraságot nyilvánosan megállapítani.

Szerkesztő ur hetekkel ezelőtt nagydobbal hirdette, hogy így, meg amúgy, de a konzum választásánál hiabavaló erőlködésnek fog a hivatalos színezeti agitálás és korteskedés bizonyulni. Az igazság a mostani vezetőség, tehát a munkásság részén van. Az igazságot meg hamisítani nem lehet; az igazságnak győznie kell.

Szerencse, hogy szerkesztő ur nem látott meg engemet, mikor komoly cikkén jóízűket nevettem. Azt hittem, szerkesztő ur ismételtén kiskoruvá lett. Távoll áll tőlem becületsértési kifejezéseket használni, csupán szerkesztő urnak árulom el abbéli aggodalmamat, mely gondolkodási képességét kategorikusan a legminimálisabb fokra szállította le. (Most a szerkesztő legalább nem veszi észre, hogy bolondnak tartottam.) Azt hittem, hogy szerkesztő ur rajongó lett, ki bizik, ki hisz még az igazság győzelmében. És igaza volt!

A híres 33-as konzumentő társaság és velük együtt a hivatalos meggyőződésű tábor-sereg feloszlott, széjjelpukkadtak mint a szapanbuborék. Amint az előre megjósolt kudarc bekövetkezett, saját maguktól ijedtek meg. Most feladták már a céltalan küzdelmet és azokra bizták a konzumot, kik eddig is többet tettek a konzumért mint amennyit a 33-asok ígérni képesek voltak. Speciel én sajnálom a 33-as jelölteket. Képzelve el szerkesztő ur, hogyan ittak ők már a medve, a konzum bőrére. Előre megosztották szépen testvériesen a konzumi állásokat egymás között. Az egyik lett volna generáldirektor, a másik conradmirális, a harmadik szoptatós dajka, ki a tejet liferálja, a negyedik a jó öreg korcsmáros, a konzumbeli borvegyész, azután háztelügyelő, istálló-mester, meg a jó ég tudja milyen nevezetű konzumbeli funkcionárius. Mindebből a szépen kicirkalmazott jövőből csupán prózai jelent formáltak a munkások. A munkásoknak igazat adok azért, mert nem hagyták jussokat; de igazat adok az önjelölteknek is, kik szivesebben ülnének a konzum igazgatói székében, mint azon kívül. Nem rajtuk mulott, hogy bele nem kerültek, hanem a munkásokon.

A munkások összetartása, szolidaritása győzött. Azonban ne higgye Szerkesztő ur, hogy csak munkások között ismeretes az összetartás nemes érzése. Bennem, bennünk, így a 33-asok-lan is dul az összetartás ösztöne. Az összetartás megnyilatkozásában részünkről csupán egy kis szépséghiba disztelenkedik t. i. az, hogy mindegyikünk magának kívánja az ebből származó hasznot, kárát pedig a vele tartó elvbarrátainak. Tehát mi az összetartást magasabb érdekből, az önérdék magaslátáról bíráljuk el és nem bocsájtjuk bele annak közönséges értelmezésébe, ami a munkások. Ebből kifolyólag életbölcességünk szilárd talapzaton nyugszik és oda konkludál, hogy ami nekünk jó, az velünk eszék meg, ami nekünk káros azt legjobb barátainknak engedjük át hűsleges szerepeltel.

A munkások ezeket a nemes axiomákat persze nem ismerik. Ők az igazat igaznak, a rosszat rossznak tartják. Másoknak használnak, magukat azonban nem hagyják falhoz állítani. Így azonban a vasutnál nem lehet boldogulni. A vasutnál mi szivesen ígérünk, hogy ígérőnket soha komolyan ne vegyük. Ha jóindulatot prédikálok rosszban töröm a fejem; ha másnak akarok használni, első sorban a saját zsebemre gondolok. Aki önzetlenül munkálkodik a vasutközügyében az eléggé tisztességesen megtollasodik, a közügy pedig annál inkább megkopaszodik. Ez azonban helyes elrendezkedése minden fórumbeli akciónak. Valakinek használ az efajta működés; vagy nekem, vagy másnak. Csak természetesen, hogy inkább nekem, mint másnak.

A munkások nem ismerték még ennek a vasuti okoskodásnak velejét. Ezért kerültek a 33-asokkal szembe és ezért buktak el ezek a jobb sorsra érdemes jelöltek a konzum elleni önzetlen hadjáratban. A jelöltek a konzumentagokra néztek, hogy csak úgy véletlenül az igazgató-sági helyekre pislanthassanak. A munkások azonban oda tekintettek, ahová nézni akartak és bizony mi tagadás benne: alaposan kinéz-

ték a hamiskásan oda pislákoló 33-asokat. Nagy harsonába fújtak belé, óriási erővel csaptak a mondva csinált ellenfélre. A harc eldöntetlen maradt. Legalább ők azt állítják, ha mi ezt az állítást el is hinnék nekik. Most jönne a döntő küzdelem, de a majdnem győzött harcosok nem kívánnak további küzdelembe bele bocsájtkozni. Megelégszenek annak egyoldalú konstatálásával, hogy majdnem győztek. Ha ennyire szerények, mi is szivesen aláírhatjuk ennek az állításnak igazságát. Győztek volna, ha többségük lett volna. De mert kisebbségben, igazában csak 33-an vannak — el kellett bukinok. A következő közgyűlésen talán meg sem jelennek már, átengedik azt a teret elleneseiknek, melyen oly sok jót kívántak maguknak és másoknak.

Erre Szerkesztő ur azt mondaná, hogy há nagyon helyesen van ha elbuktak, minek tolták fel magukat a közvélemény ítélőszéke elé, mikor nem oda valók. Azonban Szerkesztő urnak nincsen igaza! A bukás nem egyforma, tehát a következménye sem közömbös. Aki hasra vágja magát, annak a hasa fáj. Ezeknek a 33-asoknak is a hasa fáj most, mert alaposan hasra vágódtak. Ők természetesen nem magukat, hanem a munkásokat okolják érte. Pedig a gáncsot a 33-asok vetették és tisztán rajtuk mulott, hogy a gáncsvetésben elbuktak. Mit gondol Szerkesztő ur ki haragszik mostan igazában? A munkások vagy a 33-asok? Én járok közelebb az igazsághoz, mikor kimondom, hogy a 33-asok dühöngenek jobban. Ha valakit ki akarok valahonnan tessékelnem rá nézve nem egészen közömbös, hogy engemet igazítanak-e ki, vagy én segítem ki a nekem alkalmatlant. Így vannak a 33-asok is. Ők a munkásokra haragusznak, mert nem mentek ki a konzumból, mikor ők oda beakartak sétálni.

Ebből a béka-egér harcából azonban mi egy tanulságot meríthetünk. A vasutnál is kezd már lábra kapni az igazság kultiválása. Hamis jelszavakkal nem lehet már a tömeget vezetni, mert mindenki a maga feje után igazodik. Ebből egyelőre sok félreértés származik. Felreértik ennek az igazságnak erejét azok, kik a maguk eszejárását másokénál különbnek tartják. Ha kudarc kudarc után következik — mint ahogyan annak kell jönnie — akkor a vasúti életben is azok fognak szerepet játszani, kiket a pályatársak jelölnek vezető szerepre, nem pedig a saját kielégítetlen ambíciójuk. A konzum ennek a hirmondója, a többi ezután fog jönni.

Szerkesztő urnak készséges

Hive.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Hivatalos órák naponta délután 2—6-ig.

Felhívjuk a t. Tagtársakat, hogy küldeményeiknél postatakarékpénztári csekkre tagszámukat feljegyezni sziveskedjenek, hogy ezáltal a küldemények kezelése megkönnyíthessék s a hasonló nevek folytán előállható esetleges tévedések kikerülhetők legyenek.

Értesítjük tagjainkat, hogy egyesületünk és szövetségünk ügyésze, **Dr. Hajós Jenő**, minden kedden délután 2—4 óráig egyesületünk helyiségeiben, más napokon délután 3—6 között, irodájában (VI. Podmaniczky-u. 29.)

Lapunk terjedelmét magnagyobbítván, módunkban áll a kartársak érdekeit érintő közleményeknek a megfelelő formában teret nyitni, felkérjük tehát a t. kartársakat, hogy ezental akár az összességet, akár az egyes kategóriákat érdeklő értesítéseikkel, vagy közlendőkkel a szerkesztőséget megkeresni sziveskedjenek, amely azokat megfelelő formában közölni illetve felhasználni fogja.

Kartársi üdvözléssel

A szerkesztőség.

A Kitartás kölcsönösen segélyező orsz. egyesület

1911. évi június hó 20-án délután 3 órakor

tartja meg saját helyiségeiben (Baross-tér 17. II. 19.)

XI. évi rendes közgyűlését,

melyre az egyesületi képviselők ezennel meghívottnak

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. Az évi mérleg és zárszámadás megállapítása, a felmentvény megadása.
4. Öt igazgatósági tag választása.
5. Felügyelő-bizottság választása
6. Indítványok.

Budapest, 1911. május hó 31-én.

Az igazgatóság.

Jegyzőkönyv.

Mi alulírottak a „Kitartás“ kölcsönösen segélyező orsz. egyesületnek felügyelő-bizottsága a mai napon az egyesület pénztárát és ügykezelését vizsgálat alá vettük és meggyőződünk arról, hogy a pénztár teljesen rendben van, az összes kiadások a legszigorubb takarékoság szem előtt tartásával helyesen vannak utalványozva és a bevételekkel együtt szakszerűen elkönyvelve.

Budapest, 1911. május hó 31-én.

Arnold Béla s. k.
f. b. tag.

Wozáry Béla s. k.
f. b. tag.

Simon József s. k.
f. b. elnök.

Buzek Géza s. k.
f. b. tag.

Komár Lajos s. k.
f. b. tag.

Tartozik.

Tagsági díj-számla.

Követel.

	K	fill.		K	fill.
Életbiztosítás	28477	24	Pénztár számlától	58751	54
Baleset-biztosítás	3660	80			
Beszéd. díj	199	11			
Költség (lap stb.)	3512	01			
Halál. tartalékalapnak	22902	38			
	58751	54		58751	54

Tartozik.

Halál- és tartalékalap.

Követel.

	K	fill.		K	fill.
Halál. segély	29482	68	Pénztár számlától	77046	29
Mérleg számlának	70561	99	Beir. díj számlától	96	—
			Tagdíj	22902	38
	100044	67		100044	67

Tartozik.

Mérleg-számla

Követel.

	K	fill.		K	fill.
Pénztár	865-89		Hal. tartalékalaptól	70561	99
Folyószámlán	4000—				
Postatakarékpénztárnál	216-57				
„Kitartás“ szervezetnél	63479-53	68561			
Leltár	2000	99			
	70561	99		70561	99

Budapest 1911, május 31.

Sternthal József s. k.
elnök.

Turtsányi Vilmos s. k.
ügyvezető-igazgató

Fenti mérleget és zárszámadást megvizsgáltuk és minden egyes tételét a fő- és segédkönyvekkel teljesen megegyezőnek találtuk.

A felügyelő-bizottság:

Arnold Béla s. k.
f. b. tag.

Wozáry Béla s. k.
f. b. tag.

Simon József s. k.
f. b. elnök.

Buzek Géza s. k.
f. b. tag.

Komár Lajos s. k.
f. b. tag.

Családi házak

építése

Dunaharaszti

Dunaharaszti, közvetlen a magyar kir. államvasutak mellett gyönyörű tisztviselőtelep létesült. A dunaharaszti cementárugyár és építési vállalat saját mészhomok-téglagyárában Dunaharaszti állítja elő az építési anyagot, miáltal az építési költségek a minimálisra redukálódnak. Állami és egyéb oly tisztviselők, akiknek rendes lakbérük van, igen előnyös feltételek mellett juthatnak telekhez és saját családi házhoz. Más foglalkozásuk előre megállapított és részletezett szerződés mellett.

Dunaharaszti igen egészséges szép fekvésű és fejlődésnek indult dunamenti község Soroksár mellett. Jelenleg a magyar kir. államvasutak és a budapest-ráckevei helyiérdekű vasutal érhető el.

A fővárosiak 10—15 év óta kedvencz nyaralóhelyüknek ismerik Dunaharaszti, ugyannyira, hogy két-háromszáz fővárosi család nyaranta állandóan fölkeresi.

Télen át, vagyis az egész éven keresztül már most is 100—150 intelligens család lakik Dunaharaszti.

A tisztviselőtelepen már gyönyörű családi házak állanak, igaz ékességűl a községnek. Jól teszi mindenki, ha érdeklődéssel fordul a vállalat irodájához, VI. ker., Teréz-körút 10. sz., II. lépcső, I. emelet, vagy a vállalat gyárvezetőségéhez Dunaharaszti, hol a többi részletes föltételek készséggel közöltetnek. A Dunaharaszti Petőfi-telepen 160-250 □-öles parcellák 4-7 K-ért □-ölenként eladó.

Bővebb felvilágosítás a dunaharaszti gyárvezetőségénél vagy Budapest, Baross-tér 17. szám, II. emelet, 18. ajtó alatt is nyerhető.

Új rendszerű hitelnyújtás a vasutas vásárlóközönség részére.

Sem hitel!

!! Pontos !!
kiszolgálás

Mert mindenki készpénzért vásárolhat nálunk akkor is, ha nincs elegendő pénze! Vevőinknek bankhitel áll rendelkezésükre, a számlák összegét a bank fizeti ki, a vevő tehát a banknak tartozik és tartozását ott megállapodás szerint törlesztheti, melyről bővebb felvilágosítással bármikor szívesen szolgálunk.

Teljes menyasszonyi Kelengyék egyszerű és a legszebb kivitelben. — Saját Készítményű férfi- és női fehérneműek, kipróbált legjobb anyagokból. — Vászna, sifonok és Kanavászna minden minőségben. — Ruhakelmék, delének, batisztok, zefírek, selymek és mosóárúk nagy választékban. — Asztalneműek és Kávészakletok 6 és 12 személyes nagyságban. — Törülközők, zsebkendők, törülők és paplanok. — Női-, férfi- és gyermekharisnyák, Keztyük, kötények és Kendők.

Sem
pénzért!

Szabott
árak!

Bodó és Nemes vászon és fehérnemű áruház
Budapest, VII., Baross-tér 19. (A Baross szoborral szemben.)

Megtámadhatatlan kötvény.

Redvező
feltételek.

„DORDRECHT” ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Engedélyezve az 1873. évi nov. 10-én 21. sz. a. Kelt királyi dekretummal.

Részvénytőke:

4,000.000 korona.

Magyarországi fiók:

Budapest, V., Marokkói-utca 2.

Igazgató: Robitsek Henrik Ferencz.

A „Dordrecht” az egyedüli társaság, mely törvényesen kötelezte magát, hogy magyarországi üzletének díjtartalékait magyar értékekben helyezi el.

Referenciák: Magyar Általános Hitelbank,
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Budapesten.

50% nyereség-
részesevés.

Jutányos
árak.